

Devlet Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Koronavirüs Fobilerinin İncelenmesi

Mehmet KUMARTAŞLI^{ID}, Mehmet Şakir SALAR^{ID}

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1151762>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Süleyman Dermirel
Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi, Isparta/Türkiye

Öz

Bu araştırma devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin koronavirüs fobilerinin celenmesi amacıyla yapılmıştır. Veriler 2020-2021 eğitim-öğretim yılı içerisinde Aydın ilinde görev yapan 356 öğretmenden elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Arpacı ve ark., (2020) tarafından geliştirilen Koronavirüs 19 Fobi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. İki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U - testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise KruskalWallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonucuna bakıldığında öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile yaş, çalışılan eğitim kademesi ve hizmet yılı değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Post- Hoc analizi sonucu 46 yaş ve üstü öğretmenlerin kaygıları 30 yaş ve altı öğretmenlerden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. İlkokulda çalışan öğretmenlerin kaygıları ortaokulda çalışan öğretmenlerin kaygılarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Psikolojik ve sosyal alt boyutlarında 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin 16-20 hizmet yılına sahip öğretmenlerdendaha fazla koronavirüs kaygısı yaşadıkları görülmüştür. Cinsiyet, medeni durum ve branş değişkeni arasında yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak koronavirüs öğretmenler üzerinde bir fobiye neden olduğu görülmüştür.

Sorumlu Yazar: Mehmet
KUMARTAŞLI
mehmetkmrtsl@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Koronavirüs, Öğretmen

Investigation of Coronavirus Phobias of Teachers Working in Public Schools

Abstract

This research was carried out to examine the coronavirus phobias of teachers working in public schools. The data were obtained from 356 teachers working in Aydın in the 2020-2021 academic year. The Coronavirus 19 Phobia Scale developed by Arpacı et al., (2020) was used as a data collection tool. Descriptive statistics and non-parametric tests were used in the analysis of the data. Mann Whitney U - test was used for comparison of two groups, and KruskalWallis H test was used for comparison of more than two groups. When the results of the analysis are examined, it is seen that there is a significant difference between the coronavirus concerns of the teachers and the variable of age, education level and years of service. As a result of the post-hoc analysis, it was concluded that the anxiety of teachers aged 46 and above was higher than that of teachers aged 30 and below. It was concluded that the anxiety of teachers working in primary school is higher than the anxiety of teachers working in secondary school. In the psychological and social sub-dimensions, it was observed that teachers with 21 or more service years experienced more coronavirus anxiety than teachers with 16-20 service years. As a result of the analysis made between gender, marital status and branch variable, no significant difference was found. As a result, it was seen that the coronavirus caused a phobia on teachers.

Keywords: Anxiety, Coronavirus, Teacher

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
31.07.2022

Kabul Tarihi:
22.09.2022

Online Yayın Tarihi:
28.09.2022

Giriş

Koronavirüs insanlara, hayvanlara geçebilen ve SARS, MERS-CoV ve Covid-19'a sebep olan bir virüstür (WHO, 2020). Koronavirüs (Covid-19) 2020 yılında bir salgın olarak ilan edildi. Covid-19, küresel veba olarak ortaya çıktı ve dünyanın her tarafında insanlarda kaygı bozukluğuna yol açtı (Bergman vd., 2020). Salgın hastalıklar, toplumlar için büyük sağlık krizleridir, sadece fiziksel değil psikolojik anlamda da çok ciddi riskler barındırır (Emami vd., 2020). Bulaşıcı hastalık salgınları bireylerin fiziksel sağlığını etkilemekle birlikte bireylerin psikolojik sağlığını ve düzenini de etkiler (Wu vd., 2005). Covid-19 pandemisinin yayılma hızı diğer enfeksiyonlara kıyasla oldukça hızlıdır ve koronavirüsün etkisini azaltmak ve enfekte olan kişilerin tedavisi için büyük çaba gösterilmektedir fakat pandemi sürecinde bireylerin ruhsal sağlık ihtiyaçları fiziksel sağlığa oranla göz ardı edilmiştir (Li vd., 2020). Covid-19 hastalığına yakalanan ve güçlü bağışıklık sistemine sahip bireylerin iyileşme oranı bağışıklık yetersizliğine sahip bireylerden daha yüksektir. Bağışıklık sistemleri zayıf olan bireyler enfeksiyona maruz kalarak kolayca ölme riski vardır (Fu vd., 2020).

Covid -19 pandemisi tüm dünyayı etkilediği gibi Türkiye'yi de 2020 yılının ilk yarısı ile birlikte etkilemeye başlamıştır. Ülkemiz de koronavirüs vakalarının görünmesiyle virüsün engellenmesi adına birçok tedbir alınmıştır. Bu tedbirler arasında uluslararası uçak seferlerinin durdurulması, eğitim öğretimin dijital ortamlara taşınması, planı yapılan organizasyonların iptal edilmesi, dönem dönem sokağa çıkma yasağı, iş yerleri ve toplu alanlar yerine evlerde çalışma, bazı il merkezlerine termal kameraların yerleştirilmesi, sosyal mesafe kuralının devamlı hatırlatılması ve maske olmadan sokağa çıkmanın yasaklanması (BBC News., 2020). Covid-19 salgını sürecinde insanlar bulaşıcı virüse enfekte olmamak için evde kalmışlar ev de kalma sürecinde dünyayla iletişimlerini iletişim teknolojileri ve dijitalleşme araçları sağlamıştır (Avşar vd,2020).

Koronavirüsün yayılmasını engellemek için alınan tedbirler eğitim-öğretimi de olumsuz etkilemiştir. Okulların kapatılması birçok kişinin okula gidemeyecek olması ve öğrencilerin öğrenmelerinde geri kalmaları büyük riskler barındırır. Bu kişilerin evde öğrenmeleri bırakmamaları öğrenimin devamı için çok önemlidir. Bu sebepten dolayı, eğitimin kesintiye uğramaması ve internet erişiminin sağlanması, radyo ve televizyon aracılığıyla eğitimin sağlanması, dezavantajlı çocuklara ulaşılması gibi tedbirler önem arz etmiştir.. Bu zorlukların üstesinden gelinmesi eğitim bileşenlerinin ortak çabasının gerekliliği esastır (UNICEF., 2020). Koronavirüs sebebiyle eğitimde yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu eğitim yaklaşımının en önemlisi uzaktan eğitimidir. Uzaktan yapılan eğitimde öğrenen ve öğreticinin bir araya gelmelerine gerek duyulmamaktadır ve bir araya gelmeleri için belli bir mekâna ve bu mekâna gidebilmek için harcanan masrafa, zamana ihtiyaç yoktur. Covid-19 salgınında uzaktan yapılan eğitim büyük ölçüde salgının yayılmasının önüne geçmektedir (Davis vd., 2019). Uzaktan eğitimin en önemli öznesi öğretmenlerdir. Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan öğretmenler, okul saatleri dışında kendilerine zaman ayırmalı ve sosyokültürel etkinliklere katılım

göstermelidir. Çünkü bu durumlar; hem günlük yaşamlarında hem de iş hayatlarında rahatlamalarına olanak sağlayacaktır (Çevik vd., 2021).

Eğitim sürecinde öğreten ile öğrenenin bir arada olduğunda iletişim daha sağlıklı olmakta ve eğitimin tarafları öğrenme ve öğretme sürecinde daha çok motive olmaktadır. Uzaktan yapılan eğitim de tarafların derse katılımı ve dersin devamlılığını sağlamaları için daha çok çaba gerekmektedir. Öz disiplini gelişmemiş bireyler uzaktan yapılan eğitimde sorunlar yaşayabilmektedir (Gürer vd., 2016). Salgın sürecinde çok fazla belirsizliklerin yaşanması bireylerde yoğun strese sebep olmaktadır (Lau vd., 2005). Bireyde stresin baş göstermesi ile birlikte kaygı durumunda ortaya çıkabilmektedir. Kaygı, açıklanması zor ve rahatsız edici bilişsel bir birleşen olan durumu olarak ifade edilmektedir (Morosanova vd., 2020). Genellikle sebepleri belli olmayan bireyde kötü şeyler olacaktıymış duygusunu meydana getiren, bireye olumsuz bir durum düşündürülen gerginlik algısı (Öncül., 2000), dış kaynaklı bir tehlike durumu veya kişinin kendisini bilinmeyen bir tehlikede olduğunu düşünmesi hissiyatıdır (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2003; Arısoy, vd., 2020). Dünyada birçok kişinin yaşamı için büyük tehdit oluşturmakla birlikte bireylerin kaygı bozukluğu, depresyon, panik, güven kaybı gibi çeşitli psikolojik sorunlarında ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Lau vd., 2005).

Koronavirüsün hızlı yayılması insandan insana kolay enfekte olması bireylerin ilişkileri üzerinde baskılar meydana getirmektedir. Salgın hakkında belirsizliklerin olması, ne kadar süreceği, daha kötüye gidip gitmeyeceği, kişide bırakacağı etki gibi belirsizlikler kaygı seviyesini arttırmaktadır. Salgın sürecinde bireyin her gün stres altında olması, kaygı hissetmesi kişinin psikolojisi üzerinde olumsuz etki bırakmaktadır (Çiçek ve Elmalı, 2020).

Covid-19 salgını bireylerin fiziksel sağlığı, yaşamları ve psikolojileri için ciddi tehditlere neden olmaktadır. Salgının ilk ortaya çıktığı ve vaka sayılarının arttığı dönemlerde insanlarda korku, endişe, stres gibi psikolojik durumlar görülmüştür. Yapılan çalışmalar Covid-19 sürecinde ortaya çıkan kaygı durumunun virüse enfekte olan kişilerde hastalığın vereceği hasarı artırabileceği ve iyileşmenin geç olabileceğini göstermektedir (Shi vd, 2020).

Covid-19 pandemisinin hızlı bir şekilde yayılması, yayılma hızının önüne geçilmesi için sert tedbirlerin alınması, birçok insanın sağlığından olması, ülkemizde ve dünyada okulların kapanması, okullarda uzaktan eğitime geçilmesi, dışarı çıkma yasağının uygulanması, seyahat kısıtlaması gibi durumlar öğretmenlerin psikolojik sağlığını etkilemiş olacağı beklenilmektedir. Dünyada birçok insanı etkilenen koronavirüs öğretmenleri de etkilemiştir. Eğitim-öğretimin en önemli unsurunu oluşturan öğretmenlerin koronavirüs kaygılarını belirlemek, oluşan duruma çözüm geliştirmek büyük önem arz etmektedir. Bu nedenlerden dolayı yapılan bu çalışmada Aydın ilindeki devlet okullarında mesleklerini icra eden öğretmenlerin koronavirüs (Covid-19) salgınının kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, betimsel tarama modelinden faydalanılmıştır. Bu araştırma yaklaşımında, bir değişkene ilişkin sayısal verilerin hesaplanması ve betimlenmesine fırsat sunan istatistiksel işlemlerdir (Büyüköztürk, 2010).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Aydın ilinde devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Aydın ilinde devlet okullarında görev yapmakta olan 356 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1

Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

Demografik Değişkenler	f	%	
Yaş	30 yaş ve altı	69	23,2
	31-35 yaş	79	26,6
	36-40 yaş	58	19,5
	41-45 yaş	46	15,5
	46 ve üstü	45	15,2
	Total	297	100,0
Cinsiyet	Kadın	123	41,4
	Erkek	174	58,6
	Total	297	100,0
Medeni durum	Evli	223	75,1
	Bekâr	74	24,9
	Total	297	100,0
Kademe	İlkokul	26	8,8
	Ortaokul	143	48,1
	Lise	128	43,1
	Total	297	100,0
Brans	Beden Eğitimi	91	30,6
	Sayısal	47	15,8
	Sınıf	22	7,4
	Sözel	125	42,1
	Resim-Müzik	12	4,0
Total	297	100,0	
Hizmet yılı	1-5 yıl	85	28,6
	6-10	85	28,6
	11-15 yıl	40	13,5
	16-20 yıl	41	13,8
	21 ve üstü	46	15,5
	Total	297	100,0

Sayısal: Matematik, Fen Bilimleri, Fizik, Kimya

Sözel: Türkçe, Sosyal Bilgiler, Tarih, Coğrafya, Din Kültürü, Yabancı Dil

Tablo 1’de baktığımızda katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel veri sonuçları görülmektedir. Kategorik değişkenlere baktığımızda en yüksek değişkenler yaş gruplarında %26,6 (n=79) 31-35 yaş ve altı öğretmenler oluşturmaktadır. Cinsiyet gruplarında %58,6 (n=174) ile erkek öğretmenler; medeni durumda %75,1 (n=223) evli katılımcılar; Çalıştığı eğitim kademesinde 48,1

(n=143) ortaokul; branşta % 30,6 (n=91) Beden Eğitimi ve Spor ve hizmet yılında %28, (n=85) 1-5 yıl ve 6-10 yıl çalışanlar oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama yöntemi olarak Google formlardan yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ilk kısmı demografik bilgiler, ikinci kısımda ise olarak Arpacı ve ark. (2020) tarafından geliştirilen 20 maddeli ve iki alt boyutlu Koronavirüs 19 Fobisi Ölçeği oluşturmuştur. Ölçek 5’li Likert tipinde derecelendirilmiştir. Ölçek alt boyutları 1-Psikolojik Alt Boyutu; 2-Somatik Alt Boyutu şeklindedir. Ölçek puanlanması en düşük 20 en yüksek 100 puan arasındadır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Veriler SPSS 25,0 paket programında analiz edilmiştir. Veriler analizi sonucunda ölçeğe ait Cronbach’s Alpha değeri ,727 bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde; (psikolojik alt boyut ,819), (somatik alt boyut ,857), ekonomik alt boyut ,858), (sosyal alt boyut ,809) olarak bulunmuştur. Verilerin normallik sınanmasında Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve çıkan sonucun 0,05’ten küçük olduğundan verilerin normal olmayan bir dağılıma sahip olduğu sonucu parametrik olmayan testlerin uygulanması uygun bulunmuştur. İkili karşılaştırmalarda Whitney U ikiden fazla karşılaştırılmalarda ise Kruskal Wallis H analizleri uygulanmıştır.

Tablo 2

Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	p	Statistic	df	p
Psikolojik	,245	297	,000	,864	297	,000
Somatik	,364	297	,000	,703	297	,000
Sosyal	,162	297	,000	,910	297	,000
Ekonomik	,344	297	,000	,737	297	,000
KoronavirüsKaygısı	,106	297	,000	,971	297	,000

Verilerin normallik sınanmasında Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve anlamlılık oranı 0,05’ten düşük çıkması sonucu analiz için parametrik olmayan testler uygun bulunmuştur.

Bulgular

Tablo 3

Koronavirüs Kaygısı İle Cinsiyet Grubu Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U Değeri	z	p
Psikolojik	Kadın	123	157,94	19427,00	9601,000	-1,550	,121
	Erkek	174	142,68	24826,00			

Somatik	Kadın	123	149,62	18403,00	10625,000	-,121	,904
	Erkek	174	148,56	25850,00			
Sosyal	Kadın	123	153,97	18938,50	10089,500	-,852	,394
	Erkek	174	145,49	25314,50			
Ekonomik	Kadın	123	158,24	19463,00	9565,000	-1,741	,082
	Erkek	174	142,47	24790,00			
Koronavirüs Kaygısı	Kadın	123	156,95	19305,00	9723,000	-1,346	,178
	Erkek	174	143,38	24948,00			

Tablo 3 inceleme sonuçlarına göre öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile cinsiyet arasında yapılan Mann Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık görülmemiştir. ($p>0.05$). Bu sonuca göre hem kadın hem erkek öğretmenlerin kaygı durumlarının aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Koronavirüs Kaygısı ile Yaş Değişkeni Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p	Post Hoc
Psikolojik	⁽¹⁾ 30 ve altı	69	140,44	1,714	4	,788	-
	⁽²⁾ 31-35 yaş	79	148,03				
	⁽³⁾ 36-40 yaş	58	159,66				
	⁽⁴⁾ 41-45 yaş	46	147,95				
	⁽⁵⁾ 46 ve üstü	45	151,18				
Somatik	⁽¹⁾ 30 ve altı	69	124,77	16,792	4	,002	5>1
	⁽²⁾ 31-35 yaş	79	146,37				
	⁽³⁾ 36-40 yaş	58	157,36				
	⁽⁴⁾ 41-45 yaş	46	147,64				
	⁽⁵⁾ 46 ve üstü	45	181,39				
Sosyal	⁽¹⁾ 30 ve altı	69	147,83	2,755	4	,600	-
	⁽²⁾ 31-35 yaş	79	139,35				
	⁽³⁾ 36-40 yaş	58	161,25				
	⁽⁴⁾ 41-45 yaş	46	144,43				
	⁽⁵⁾ 46 ve üstü	45	156,60				
Ekonomik	⁽¹⁾ 30 ve altı	69	144,86	2,156	4	,707	-
	⁽²⁾ 31-35 yaş	79	141,32				
	⁽³⁾ 36-40 yaş	58	157,63				
	⁽⁴⁾ 41-45 yaş	46	156,40				
	⁽⁵⁾ 46 ve üstü	45	150,14				
Koronavirüs Kaygısı	⁽¹⁾ 30 ve altı	69	137,38	4,843	4	,304	-
	⁽²⁾ 31-35 yaş	79	141,00				
	⁽³⁾ 36-40 yaş	58	165,21				
	⁽⁴⁾ 41-45 yaş	46	148,58				
	⁽⁵⁾ 46 ve üstü	45	160,41				

* $p<0.05$

Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile yaş kategorisi arasında uygulanan Kruskal Wallis H analizi değerlendirildiğinde somatik alt boyutunda anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($p<0.05$). Farklılığı ortaya çıkarmak amacıyla yapılan analizde 46 yaş ve üstü öğretmenlerin kaygılarının 30 yaş ve altı öğretmenlerin kaygılarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 5

Koronavirüs Kaygısı ile Medeni Durum Değişkeni Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Medeni Durum	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U Değeri	z	p
Psikolojik	Evli	223	151,43	33770,00	7708,000	-,872	,383
	Bekâr	74	141,66	10483,00			
Somatik	Evli	223	152,57	34022,00	7456,000	-1,438	,151
	Bekâr	74	138,26	10231,00			
Sosyal	Evli	223	150,64	33593,00	7885,000	-,581	,562
	Bekâr	74	144,05	10660,00			
Ekonomik	Evli	223	148,72	33165,50	8189,500	-,107	,915
	Bekâr	74	149,83	11087,50			
Koronavirüs Kaygısı	Evli	223	151,95	33884,50	7593,500	-1,031	,303
	Bekâr	74	140,11	10368,50			

Tablo 5'e bakıldığında öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ve tüm alt boyutlar ile medeni durum değişkeni arasında yapılan Mann Whitney U testi sonucunda ölçek ve her iki faktörde de anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 6.

Koronavirüs Kaygısı ile Çalıştığı Eğitim Kademesi Değişkeni Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Kademe	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p	Post Hoc
Psikolojik	⁽¹⁾ İlkokul	26	145,54	2,295	2	,317	-
	⁽²⁾ Ortaokul	143	142,13				
	⁽³⁾ Lise	128	157,38				
Somatik	⁽¹⁾ İlkokul	26	185,15	11,377	2	,003	1>2
	⁽²⁾ Ortaokul	143	136,38				
	⁽³⁾ Lise	128	155,76				
Sosyal	⁽¹⁾ İlkokul	26	165,85	1,354	2	,508	-
	⁽²⁾ Ortaokul	143	145,09				
	⁽³⁾ Lise	128	149,95				
Ekonomik	⁽¹⁾ İlkokul	26	140,96	,516	2	,773	-
	⁽²⁾ Ortaokul	143	147,77				
	⁽³⁾ Lise	128	152,00				
Koronavirüs Kaygısı	⁽¹⁾ İlkokul	26	165,77	2,489	2	,288	-
	⁽²⁾ Ortaokul	143	141,58				
	⁽³⁾ Lise	128	153,88				

* $p<0.05$

Tablo 6'da bakıldığında öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile eğitim kademesi türü arasında uygulanan analiz sonucunda somatik faktöründe anlamlılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan analizde ilkokulda çalışan öğretmenlerin kaygılarının ortaokulda çalışan öğretmenlerin kaygılarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 7

Koronavirüs Kaygısı ile Branş Değişkeni Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Branş	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p	Post Hoc
Psikolojik	Beden	91	130,37	8,576	4	,073	-
	Sayısal	47	171,00				
	Sınıf	22	147,48				
	Sözel	125	155,26				
	Resim-Müzik	12	141,67				
Somatik	Beden	91	141,35	3,854	4	,426	-
	Sayısal	47	148,05				
	Sınıf	22	175,55				
	Sözel	125	149,82				
	Resim-Müzik	12	153,58				
Sosyal	Beden	91	132,98	5,013	4	,286	-
	Sayısal	47	159,45				
	Sınıf	22	162,52				
	Sözel	125	153,67				
	Resim-Müzik	12	156,17				
Ekonomik	Beden	91	132,98	3,515	4	,476	-
	Sayısal	47	159,45				
	Sınıf	22	162,52				
	Sözel	125	153,67				
	Resim-Müzik	12	156,17				
Koronavirüs Kaygısı	Beden	91	132,03	5,504	4	,239	-
	Sayısal	47	160,36				
	Sınıf	22	163,36				
	Sözel	125	154,08				
	Resim-Müzik	12	153,88				

Tablo 7 inceleme sonuçlarına göre öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile branş arasında yapılan test sonucu hiçbir değişkende anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8

Koronavirüs Kaygısı ile Hizmet Yılı Değişkeni Arasında Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Hizmet Yılı	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p	Post Hoc
Psikolojik	⁽¹⁾ 1-5 yıl	85	143,57	11,576	4	,021	5>4
	⁽²⁾ 6-10	85	154,15				
	⁽³⁾ 11-15 yıl	40	134,45				
	⁽⁴⁾ 16-20 yıl	41	127,37				
	⁽⁵⁾ 21 ve üstü	46	181,46				
Somatik	⁽¹⁾ 1-5 yıl	85	132,53	16,135	4	,003	5>1 5>2
	⁽²⁾ 6-10	85	140,85				
	⁽³⁾ 11-15 yıl	40	146,13				
	⁽⁴⁾ 16-20 yıl	41	167,41				
	⁽⁵⁾ 21 ve üstü	46	180,58				
Sosyal	⁽¹⁾ 1-5 yıl	85	136,41	10,932	4	,027	5>4

	⁽²⁾ 6-10	85	149,99				
	⁽³⁾ 11-15 yıl	40	162,48				
	⁽⁴⁾ 16-20 yıl	41	127,49				
	⁽⁵⁾ 21 ve üstü	46	177,89				
	⁽¹⁾ 1-5 yıl	85	147,32				
	⁽²⁾ 6-10	85	138,01				
Ekonomik	⁽³⁾ 11-15 yıl	40	158,34	4,581	4	,333	-
	⁽⁴⁾ 16-20 yıl	41	147,34				
	⁽⁵⁾ 21 ve üstü	46	165,78				
	⁽¹⁾ 1-5 yıl	85	135,29				
	⁽²⁾ 6-10	85	147,66				
Koronavirüs Kaygısı	⁽³⁾ 11-15 yıl	40	151,86	11,997	4	,017	5>1
	⁽⁴⁾ 16-20 yıl	41	135,56				
	⁽⁵⁾ 21 ve üstü	46	186,30				

*p<0.05

Tablo 8'e göre öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile hizmet yılı değişkeni arasında uygulanan analizde psikolojik, somatik, sosyal ve koronavirüs kaygısı değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlılık görülmektedir (p<0.05). Psikolojik ve sosyal alt boyutlarında 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin 16-20 yıl hizmet yılına sahip öğretmenlerden daha fazla koronavirüs fobisi yaşadıkları görülmektedir. Somatik alt boyutunda 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin hem 1-5 yıl hem de 6-10 yıllık hizmet deneyimine sahip öğretmenlerden daha fazla koronavirüs fobisi yaşadıkları görülmektedir. Koronavirüs ölçeği toplam puanında ise 21 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenlerin 1-5 yıl hizmet yılına sahip öğretmenlerden daha fazla koronavirüs kaygısı yaşadıkları görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu kısmında ulaşılan sonuçlara bulgular ışığında tartışılmıştır. Yapılan bu araştırmada, devlet okullarında görev yapan öğretmen adaylarının koronavirüs (Covid-19) salgını sürecindeki kaygı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya gönüllülük esasına dayalı toplam 297 öğretmen katılmıştır.

Salgın hastalıkların bireylerde anlamlandırma süreçlerini bozduğu, travmaya sebep olduğu beraberinde bireyde stres ve kaygı oluşturduğu tespit edilmiştir (Joos,2020). Kişilerin bir hastalık durumuna karşı oluşturdukları tepkiler ve uyum süreci, hastalığı algılama durumuyla alakalıdır (Hekler vd., 2008).

Yapmış olduğumuz bu çalışmada öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ve tüm alt boyutlar ile cinsiyet değişkeni açısından yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05). Wang vd., (2020) yapmış olduğu çalışmada Covid-19 kaygı ve depresyon düzeylerinin cinsiyet kategorileri arasında farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Gürsoy, (2006); Sancakoğlu ve Sayar, (2012) yapmış oldukları çalışmalarda kaygının cinsiyete göre değişmediğini belirtmişlerdir. Ayhan vd. (2022) yapmış olduğu çalışmada koronavirüs fobisinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediğini bulagulamıştır. Düzen ve YazacılarÖzçelik (2022); Karaca vd.

(2021) yapmış oldukları çalışmada, kadınların hastalığa karşı daha yüksek düzeyde kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ve tüm alt boyutları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Çalışmamızdan farklı olarak Zhang vd.,(2020) Covid-19 salgını döneminde bekar olmayan ve çocuk sahibi bireylerin stres düzeyini yükselttiğini bildirmişlerdir.

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında sadece somatik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Oluşan farklılığa bakıldığında 46 yaş ve üstü öğretmenlerin kaygılarının 30 yaş ve altı öğretmenlerin kaygılarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Literatüre bakıldığında çalışmamızı destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Zhang ve vd., (2020) yapmış oldukları bu yaş aralığındaki bireylerin stresi daha yüksek algılamaları belirtmişlerdir. Altıntaş vd. (2022) tarafından yapılan çalışmada koronavirüs fobisi ile yaşa arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Genç yaşa sahip bireylerin kaygı puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonuçlarından farklı olan bir çalışma ise Wang vd., (2020) yaptıkları çalışmada İngiltere toplumunun Covid-19 salgınında genç yaşta daha yüksek olduğu bertmişlerdir.

Yaptığımız çalışmada koronavirüs kaygısı ile çalıştığı eğitim kademesi değişkenine bakıldığında somatik alt boyutunda ilkokulda çalışan öğretmenlerin kaygılarının ortaokulda çalışan öğretmenlerin kaygılarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ortaya çıkan farklılığın sebepleri arasında ilkokul öğretmenleri daha alt yaş gurubu öğrencilerle ilgilenmeleri ve duygusal bir yapıya sahip olmaları olarak düşünülebilir.

Yapılan araştırmanın branş değişkeni sonuçlarına göre öğretmenlerin koronavirüs kaygıları ve tüm alt boyutlar ile branş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında ölçek ve faktörlerin anlamlı farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür. Ölçek toplam ve tüm alt boyutlarda tüm branşlarda öğretmenlerin kaygı durumlarının aynı olduğu görülmektedir ($p>0.05$). Benzerliğin nedenleri arasında koronavirüsün tüm ülkeyi etkisi altına alması ve meslek gurupları fark etmeksizin tüm bireylerde yayılma hızının yüksek olması gibi nedenler olabilir.

Araştırmada hizmet yılı değişkeni tablosu incelendiğinde öğretmenlerin psikolojik, somatik, sosyal ve koronavirüs kaygısı değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Farklılığın tespiti amacıyla yapılan analizi sonucu ölçeğin psikolojik ve sosyal alt boyutlarında 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin 16-20 yıl hizmet yılına sahip öğretmenlerden daha fazla koronavirüs kaygısı yaşadıkları görülmüştür. Somatik alt boyutunda 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin hem 1-5 yıl hem de 6-10 yıllık hizmet deneyimine sahip öğretmenlerden daha fazla koronavirüs kaygısı yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Koronavirüs ölçeği toplam puanında ise 21 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenlerin 1-5 yıl hizmet yılına sahip

öğretmenlerden daha fazla koronavirüskaygısı yaşadıkları görülmektedir. Bu çalışmada yaş değişkeni koronavirüs kaygısı ile hizmet yılı koronavirüs kaygı değişkeni arasında anlamlı bir paralellik gözükmemektedir. Yaşça ve hizmet olarak daha büyük olan bireylerin kaygıları ile yaşça ve hizmet yılı olarak daha düşük bireyler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak Covid-19 salgını bireylerde çok büyük ruhsal sorunlara yol açabilir ve kaygı durumu hiçbir şekilde göz ardı edilmemesi gereken bir durumdur. Bu sebeple covid-19 salgınının öğretmenlerde oluşturduğu fobileri belirlemek ve ileride oluşabilecek benzer durumlarda gerekli önlemleri alıp psikolojik sağlamlığı sağlayabilme açısından büyük önem arz etmektedir.

Öneriler

- Daha büyük örneklem grubu çalışmaya dâhil edilerek, şehirlerarası veya bölgeler arası öğretmenlerin salgın süreci kaygı düzeyleri incelenebilir.
- Devlet okulları ile özel okullarda mesleklerini icra eden öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri incelenebilir.
- Bu araştırmanın katılımcılarını ilkokul, ortaokul ve lisede görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Branşlara yönelik de benzer araştırmaların gerçekleştirilmesi de önerilmektedir.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Alisinanoğlu, F., ve Ulutaş, İ. (2003).Çocukların kaygı düzeyleri ile annelerinin kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 28, 128.
- Altuntaş, S. B., Başaran, Z. ve Çakmak, G. (2022). Rekreatif etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerin koronavirüs 19 fobisi, algılanan stres ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 51-61.
- Arısoy, A., Pepe, O., ve Karaoğlu, B.(2020). Covid 19 Sürecinde futbola dönüş öncesi futbolcuların durumluk kaygı düzeyleri ile psikolojik performansları arasındaki ilişki belirlenmesi: Isparta örneği. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 5(1), 55-63.
- Avşar, A., Ochoa, H., Gine, F., Özyılmaz, B., vanWees, B. J., ve Vera-Marun, I. J. (2020). Kolokyum: Grafen ve diğer iki boyutlu malzemelerde spintronik. *ModernFizik İncelemeleri*, 92(2), 021003.
- Ayhan, S., Tizar, E., Kalaycı, M. C., ve Gözaçık, Y. (2022). Atletlerin yeni tip koronavirüs'e (Covid-19) Yakalanma kaygısı ve covid-19 aşısına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Spor, Sağlık ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- BBC News Türkçe 'Koronavirüs: Türkiye'de hangi ilde, ne tür tedbirler uygulanıyor?' (2020) Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52663160>

- Bergman, Y.S., Cohen-Fridel, S., Shrira, A., Bodner E., Palgi, Y. (2020). COVID-19 health worries and anxiety symptoms among older adults: the moderating role of ageism. *Int Psychogeriatr*, 32(11), 1371-5.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları. İlköretim Online, 7(1), k:6-8, 2008. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr697>
- Çevik, A., Özmaden, M., Tezcan, E., ve Dokuzoğlu, G. (2021). Öğretmenlerin serbest zaman ilgilenimlerinin yaşam doyumları üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 784-790.
- Çiçek, B., ve Almalı, V. (2020). COVID-19 Pandemisi sürecinde kaygı öz-yeterlilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki: Özel sektör ve kamu çalışanları karşılaştırması. *Electronic TurkishStudies*, 15(4).
- Davis, N. L., Gough, M., ve Taylor, L. L. (2019). Online teaching: advantages, obstaclesandtoolsforgetting it right. *Journal of Teaching in Travel ve Tourism*, 19(3), 256-263.
- Düzen, A. Ç., ve Özçelik, İ. Y. (2022). Lise öğrencilerinin spor yapma durumuna göre psikolojik sağlık ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 176-191.
- Emami, A., Javanmardi, F., Pirbonyeh, N. ve Akbari, A. (2020). COVID-19'lu hastanede yatan hastalarda alta yatan hastalıkların prevalansı: Sistemik bir inceleme ve meta-analiz. *Akademik acil tıp arşivleri*, 8(1).
- Fu, B. Xu, X. ve Wei, H. (2020). Neden toclizumab şiddetli COVID-19 için etkili bir tedavi olabilir? *Çeviri Tıbbi Dergisi*, 18(1), 1-5.
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E., ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of QualitativeInquiry*, 7(1).
- Gürsoy, F. (2006). Farklı sosyo ekonomik düzeydeki ergenlerin benlik tasarım düzeyleri ile kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 183-190.
- Hekler, E. B., Lambert, J., Leventhal, E., Leventhal, H., Jahn, E., ve Contrada, R. J.(2008). Common sense illness beliefs, adherence behaviors, and hypertension control amongAfrican Americans. *Journal of behavioralmedicine*, 31(5), 391.
- Joos, A. (2020). Psychosomatic medicine and covid-19 pandemic. *Psychother Psychosom*, 89(4), 263-264. doi: 10.1159/000507640.
- Karaca, Y., Selçuk, M. H., ve Kalaycı, M. C. (2021). Beden eğitimi öğretmenlerinin COVID-19 fobilerinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 292-301.
- Lau, J. T.,Yang, X., Pang, E., Tsui, H. Y., Wong, E., ve Wing, Y. K. (2005). SARS-relatedperceptions in Hong Kong. *Emerging in Infectious Diseases*, 11(3), 417.
- Li, Q., Guan, X., Wu, P., Wang, X., Zhou, L., Tong, Y., ve Feng, Z. (2020). Yeni koronavirüs ile enfekte olmuş pnömonininWuhan: Çin'deki erken bulaşma dinamikleri. *New England Tıp Dergisi*, 382(13), 1199–1207.
- Morosanova, V., Fomina, T., ve Filippova, E. (2020). The Relationship between the conscious self-regulation of schoolchildren's learning activity, their test anxiety level, and the final exam result in mathematics. *Behavioral Sciences*, 10(1), 16.
- Sancakoğlu, S., ve Sayar, M. K. (2012, December). Relation between socioeconomic status and depression, anxiety, and self-esteem in early adolescents. *In Yeni Symposium* 50(4).
- Shi, J., Wen, Z., Zhong, G., Yang, H., Wang, C., Huang, B., ve Bu, Z. (2020). Gelinciklerin, kedilerin, köpeklerin ve diğer evcilleştirilmiş hayvanların SARS – koronavirüse duyarlılığı 2. *Science* , 368(6494), 1016-1020.
- UNICEF. (2020). COVID-19: Morethan 95 percent of childrenareout of school in Latin Americaandthe Caribbean. <https://www.unicef.org/press-releases/covid-19-more-95-cent-children-are-out-school-latin-america-and-caribbean>, web adresinden 03 Nisan 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Wang, D., Hu, B., Hu, C., Zhu, F., Liu, X., Zhang, J., ve Peng, Z. (2020). Clinical characteristics of 138 hospitalized patients with 2019 novel coronavirus–infected pneumonia in Wuhan, China. *Jama*, 323(11), 1061-1069.
- WHO. (2020). Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19). <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen> (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).
- Wu, K. K., Chan, S. K., ve Ma, T. M. (2005). Posttraumaticstress, anxiety, anddepression in survivors of severe acuterespiratorysyndrome(SARS). *Journal of Traumatic Stress*, 18(1),39–42. <https://doi.org/10.1002/jts.20004>

Zhang, S., Wright, G., Kingston, M. A., ve Rolfe, P. (1996). Improved performance of intravascular pO₂ sensor incorporating poly (MPC-co-BMA) membrane. *Medical and Biological Engineering and Computing*, 34(4), 313-315.

Zhang, Y., Zhang, X., Liu, L., Wang, H. ve Zhao, Q. (2020). Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan kentindeki 2019-nCoV pnömoni salgını sırasında sindirim endoskopisinde enfeksiyon önleme ve kontrolüne yönelik öneriler. *Endoskopi*, 52(4), 312.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.